

KOOLIKELL

Maikuu neljas nädal oli alandunud. Palade koolis veetakse viimaseid otsi kokku. Pääsemisrõõm on talvisest väsimusest vaid kerge väreluse alles jättnud. Kui mõni vahel viiksatabki, siis rohkem moepärast. Nii on olnud ja nii jääb. Keegi siseneb õpetajate tuppa teatega, et kaheksanda tüdrukud ja paar poissi on tunnist vehkat teinud. Teine lisab, et nägi Elmit ja Helimetsa kaupluse riulite vahel peitu pugemas. Kolmas aasib: ehk on kadunud pojad kaupluse kontrollkomisiooni liikmena alaealiste huve kaitsma valitud.

Ja taas kutsus kell tundi. Päevikud kaenlas, lahkuvad õpetajad. Jääb kolm, sest neil on parajasti «auk» (pole tundi).

Mida siis lõppeva õppeaasta kohta öelda?

«See oli hea aasta.» Toon on selline, mis välistab vingerdava kahtlusessi tekkimise võimaluse. Nii, veendunult ja otseskohelelt, on tavaks öelda õpetaja Karin Poolal. Et õpetaja suust niisugust hinnangut suhteliselt harva võib kuulda, jääb allakirjutanul suu imestusest pisut kauemaks lahti.

«Hea jah, päris mitmes mõttes,» kordab õpetaja Poola.

«Olgu sul neid veel rohkesti ees ootamas,» soovin talle endamisi.

«Minule oli see aasta väga meeltnööda, sest sain jälle oma õpitud ametisse tagasi. Koht on ütlemlata ilus, kool parajalt piisike. Kõige enam olen rahul, et sain alustada I klassiga, ei pidanud mitte kelleltki üle võtma. Kool ise oli varasemast

tuttav, sisseelamine läks märkamatu. Olen tänuulik lapsevanematele. Nad on toeks, kui vaja. Tunnevad siirast huvi laste edu vastu ja muretsnevad ebaedu puhul. Minul on küll laste ja vanematega vedanud. Arvan, et oleme üksteist mõistnud.» Nii arvab Palade koolis esimest aastat töötav Sirje Tatar. Hetke pärast lisab: «Nii väga oleks vaja koolitädisid, niisuguseid muhedaid ja muhelevaid. Kahest ei julge unistadagi, saaks kasvõi ühe.»

«Kokkuvõttes korda läinud,» nendib direktor Malle Altement. «Koolmeistreid on õnnestunud kõikidesse tundidesse muretseda. Kui keegi arvab, et see on lihtne, siis eksib kõvasti. Tunde meil koolis õpetajate puuduse tõttu ära jäänud ei ole. Oleme selle üle pisut uhkedki.»

Koolis annab tooni IX klass. Eks ta ole nii alati, et lõpuklass mõjutab üsna suuresti kooli eluolu. Aga selles klassis domineerivad töökus ja õpihimu, olen ikka olnud arvamusel, et klass on mingil määral oma klassijuhataja nagu. Selle klassi õpilasi on õpetanud ja suunanud Aili Talp, Melvi Mett ja Karin Poola. Nende taotlused ei ole tühja läinud, vaid tänuliku pinnase leidnud.

Rõõmustab, et õpetajad oskavad kooli jõudnud vabadust mõistlikult kasutada, nõudmistele latti alla laskmata. On tore, et laulu- ja tantsulapsed saavad Tallinna suurpeole minna. Laste ja nende juhendajate (õpetajad Urve Vaher ja Helgi Rõõmusaare) töö on viljakas olnud.

Sügisel on kooli loota uut vene keele õpetajat.»

Mured hakkavad kolmeküm-nendail aastail ehitatud maja korrashooldmisega. See tahab tervenisti kapitaalset kohendamist. Siiani on majand aidanud avariid kõrvaldada, kosmeetilist iluravi on teinud õpetajad vanemate õpilaste ja lapsevanemate abiga. Võimalik, et ta aasta või paar veel vastu peab, ja pehkinud kohad kaela ei lange, kuid lõpmatuseni venitada ei või.

Tänu majandile projekteeriti ja alustati spordisaali ehitamist. Fakt, et võimla ehitatakse kooli vahetusse naabrusesse, räägib, kuidas majandis koolisse suhtutakse. Ja kas ongi nii tähtis, mis mehed müüre laovad ning kelle taskust makstakse? Peaasi, et töö käib. Seni on ehitust finantseerinud kolhoos. Aasta lõpuks on ehitusele maavajalitsusest raha taotletud. On lubatud anda ka.

Teine muredeallikas on hiid-suur koolipiirkond, mis saab alguse Kärblast, läbi Heltermaa ja Sarve Vilivalda, sealt Tammelele ning Nõmba ja Kärbla kaudu Paladele. Heltermaa ja Sarve kandi laste koolipäev kestab kümme ja pool tundi, kella poole kaheksast hommikul kuueni õhtul, sellest kaks tundi rappumist auklikel teedel.

Ajalooõpikuteist saavad õpilased teada, et nii aastat 90—100 tagasi nõudsid töölisel kaheksatunnist tööpäeva. Kuidas seletada või mida üldse kosia? Rääkimine hõbe, vaikimine kuld. See vist siin ei kõlba.

Suuremõisa on kõige kiiremas korras vaja kooli. Mitte alg-, vaid põhikooli. Ei muud.